

دعا مکتب تربیتی و اخلاقی / ائمه (ع) در قالب دعا راه تعالی بشر را نشان داده اند

دعا نشان دهنده بعد بی نهایت انسان و در هم شکننده تصورات غلط اوست که گرداگردش را احاطه کرده و به او می فهماند ...

دعا نشان دهنده بعد بی نهایت انسان و در هم شکننده تصورات غلط اوست که گرداگردش را احاطه کرده و به او می فهماند که مرز والای انسانیت، فراتر از تصورات و کشش او، آن چنان است که تا حد بی حدی توان جهش دارد. به گزارش خبرگزاری مهر، "دعا" یکی از سیاست های بلند مدیریتی در آیین مقدس اسلام است. دعا برای پیشبرد نظام تربیتی و اخلاقی امت بوده و در سرعت بخشی به سویی اهداف مقدس و متعالی بسیار موثر بوده و حتی می توان گفت که خود نقش هدف را در تعالیم عالیه آن نظام ایفا می کند. انسان مسلمان در مکتب دعا به آموزه های فراوانی دست می یابد و نشنیده ها و ندانسته های بسیاری را می آموزد.

خدای خود را چگونه بدانیم؟

آیا می توان گفت ای خدایی که در آسمان ها هستی؟ آیا می توان گفت ای خدایی که به من نزدیک هستی؟ و یا می توان او را به صفاتی که شایسته مخلوقان است خواند؟ آیا می توان خدای را در ذهن مجسم کرد؟ آیا می توان خدا را روح نامید؟ آیا می توان برای خدا عواطف و احساسات ثابت کرد؟ و یا هیچ یک از این گونه صفات برای خدا جایز نیست و باید خدای را آن گونه دانست که با شان حضرتش سازش داشته باشد و این شناخت و صفات، فقط از راه اولیای الهی و ائمه است.

چگونه با خدا سخن بگوییم؟

آیا می توان او را این گونه ثنا گفت که؛ ای خدایی که ملکت آباد باد! و یا می توان جملاتی مشابه آن را در خطاب به او گفت؟ مسلماً خیر. تعلیمات ائمه در ادعیه آموزشی است در راه شیوه سخن گفتن با خداوند. آنها به ما آموزش داده اند که به خدای متعال عرض کنیم؛ الحمد لله رب العالمین "یعنی هر کمال و زیبایی و هر گونه تحسین و ستایش، فقط و فقط برانده توست و جز تو کسی شایسته این کار نیست.

چه چیز از خدا بخواهیم؟

به راستی، نیازهای راستین ما کجاست و کدامین نیاز را باید از خدا بخواهیم؟ آیا خواستن آب و نان و آسایش کافی است؟ آیا مقام و منصب درخواست کردن مناسب است؟ آیا درخواست مادی، ضامن سعادت و نیک بختی ماست و یا باید زندگی جاودان را طلبید و در آن زندگی، هم زیستی با فرشتگان و اولیا و انبیا را بخواهیم. یکی از تعالیم دعاها، آداب خواستن است و این که بیاموزیم که در مسیر سعادت، چه بخواهیم و چگونه مقامات و درجات وارستگان را که بر پرملائک، عظیم ترین قله های معرفت را فتح کرده اند درخواست کنیم و مقامی را که در سایه آن بی اعتنا به حور و قصور بوده اند، بخواهیم.

معارف عظیم در قالب دعا

انسان با ورود در مکتب دعا، از خواب غفلت بیدار شده و به گنجینه معارف راه می یابد. البته اگر انسان تا ابد هم درخواست و طلب کند به گوشه ای از برکات بی پایان نمی رسد، چرا که انسان به تنهایی توان ادراکی کم ترین درجه از معارف الهی را ندارد و فقط معصوم این توان و ظرفیت را دارد. بر همین اساس، مکتب پربرکت تربیتی ائمه است که سخن گرفتن درست با خدا را به بشر می آوزد که بگوید؛ خدایا! چشمان دل ما را آن روشنایی کرامت کن که به نظاره نشیند و حجاب های نورانی را یکی پس از دیگری پشت سر گذارد تا به معدن عظمت بار یابد.

موقعیت شناسی در دعاها

گزینه هایی را که امامان معصوم در مکتب دعا به امت خود اعلام فرموده، موقعیت دعا و دعا کننده و آن کس را که در دعا بدو توجه کرده و او را می خوانیم به خوبی روشن کرده و هر یک را، در موقعیت مناسب خود قرار داده است. البته دعا باید آن گاه انجام پذیرد که تمامی این شرایط شناسایی گردد.

اگر ما به نیازهای راستین و شرایط شخصی خود در بستر هستی آگاه نباشیم، هیچگاه در نمی یابیم که چه چیز را از خدا بخواهیم؟

بلکه هر چه را درخواست کنیم، بیجا و خلاف حکمت و به دور از اجابت الهی است. اگر ادب دعا را ندانیم و نفهمیم چگونه باید سوال کرد و اگر به محضر الهی آگاه نباشیم و نسنجیده لب به سوال و تقاضا باز گشاییم، نه تنها مقرب نیست، بلکه موجب دوری از خدا و منع فیض و اجابت خواهد شد.

دعا نشان دهنده توان اوج انسان

مضامین دعاها، گویای این حقیقت است که تربیت انسانها، تا بلندترین مقامات معرفت ممکن است. اولین کسانی که خود به حقایق بلند این دعاها رسیده اند، حضرات معصومان بوده اند که آن چه را خود یافته اند، بازگو کرده و امت خود را بدان سوي خواندند و در باطن جان مردم، طلب و درخواست آن مقام را داشته اند. آنها ذهن بی خبر مردم را آگاه کردند که مقامات والایی وجود دارد که خدای متعال برای مردم ذخیره کرده که در صورت آماده سازی خویش، از طرف حضرت حق منع فیض نیست و به درخواست های راستین جواب مثبت می دهد و آن فضایل معنوی را بر حسب ظرفیت ها به بندگان خود می بخشد.